

NORDINFOlit-seminaari Ruotsissa

10-12.11.2004

Pedagogik – en yrkeskompetens för bibliotekarier och nordiska standarder för informationskompetens – önskedröm eller fälla?

[09/04](#)

NORDINFOlit järjesti Växjöissä marraskuussa ajankohtaisen seminaarin: **Pedagogik – en yrkeskompetens för bibliotekarier och nordiska standarder för informationskompetens – önskedröm eller fälla?**, jossa käsiteltiin pedagogiikkaan ja informaatiolukutaitoon liittyviä tekijöitä. Seminaarissa esiteltiin myös pohjoismaista kirjastoalan koulutustilannetta. Seminaarin aikana tuli useasti esille pedagogisen osaamisen hyödyllisyys kirjastoalan näkökulmasta.

Seminaari rakentui ensimmäisen päivän ryhmätyöskentelystä sekä kahden päivän seminaariesitelmistä.

Workshopit:

- Workshop 1: Informationskompetens – inte bara informationssökning– Ola Pilerot'n yhteenveto
- [Workshop 2](#): Hur kan vi skapa nordiska standarder för informationskompetens? **Anne Lehdon** (Helsingin yliopisto) yhteenveto
- Workshop 3: Evaluating information literacy initiatives in Higher Education Institutions (HEI)
- [Workshop 4](#): Bibliotekarierollen, kunskap och lärande i framtida lärmiljöer – **Sari Kosken** (HY) yhteenveto

Tiedonhankinnan verkkokurssit ja tiedonhaku Olof Sundinin tutkimuskohteena

Seminaarin toisena päivänä esiteltiin sekä pohjoismaista kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusta erityisesti informaatiolukutaidon ja pedagogiikan näkökulmasta että myös lyhyesti alan tutkimusta. **Olof Sundin** (Högskolan i Borås, Bibliotekshögskolan) työskentelee parhaillaan tutkimusprojektissa ”Informationssökning i övergången från utbildnings- till yrkespraktik”. Hän esitteli seminaarissa tekemäänsä osatutkimusta tiedonhankintaan liittyvistä verkkokursseista, joita on tuotettu korkeakoulukirjastoissa Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Suomessa. Tutkimuksessa Sundin oli havainnut, että kurssien toteutuksessa käytetään erilaisia esitystapoja, mutta tekstimuotoisella esitystavalla sekä lineaarisella kerrontatavalla on tärkeät roolit.

Esimerkiksi seuraavat sivustot ovat olleet mukana tutkimuksessa:

- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet :
[VIKO Veien till informasjonskompetanse](#)
- Växjö universitet: [Sökguide](#)
- Aalborg Universitetsbibliotek :
[SWIM Streaming Webbased Information Modules](#)

Pedagogiikasta Sundin totesi esitelmässään, että pedagoginen aspekti on aina ollut osa kirjastotyötä, nykyään asiaa vain korostetaan eri tavalla kuin aikaisemmin. Hän katsoi, että kirjastonhoitajien on tärkeää omata pedagogista asiantuntemusta, koska sekä opinnoissa että työelämässä tiedonhankintaan liittyvät taidot ovat entistä tärkeämpiä. Sundin halusi myös muistuttaa siitä, että on tärkeää pohtia, kenen tarpeita kirjastojen tuottama koulutus vastaa.

Yhteiskunnallinen aspekti

Yhteiskunnallisen aspektin huomioivat esityksessään mm. **Bo Westas** (DIK-förbundet) sekä **Tove Pemmer Sætre** (Høgskolen i Bergen). Westas totesi aluksi, että opettaminen ei ole kirjastoille uusia asia, kirjastot ovat olleet kansanvalistuksen ydininstituutioita. Laajemmassa kontekstissa Westas toi esille, että tarvitaan toimia, jotta yksilöiden välille ei muodostuisi informaatiokuilua. Nämä vaatimukset on huomioitava myös informaatiolukutaitoa ja sen opettamista tarkasteltaessa. Tove Pemmer Sætre puolestaan näki kirjastot myös globaaleina toimijoina. Hän totesi, että sillanrakentajainstituutioina kirjastot toimivat niin paikallis-, kansallis- kuin globaalillakin tasolla.

Pohjoismainen koulutustilanne

Maija-Leena Huotari esitteli Suomen pohjoismaisittain vertailtuna hyvää tilannetta. Suomessa on useita professuureja sekä saatavilla on korkeatasoista opetusta. Esimerkiksi Islannissa tilanne on erilainen, maisteritason tutkintoja suoritetaan vähän. Yksi seminaarin järjestäjistä, **Ingrid Kjellqvist**, kertoi Ruotsin tilanteesta Växjön näkökulmasta.

Vuonna 2003 Växjön yliopistossa on käynnistetty kirjastoalan koulutusohjelma, jonka painopistealueina ovat nimenomaan pedagogiikka ja oppiminen. Tanskan tilanteesta kertoi **Annette Skov** (Danmarks biblioteksskole). Heidän opetuksensa on ehdotettu pakolliseksi osioksi 30 tunnin kurssia oppimisesta ja pedagogiikasta. **Tove Pemmer Sætre** (Høgskolen i Bergen) puolestaan kartoitti Norjan opetustarjontaa. Esimerkiksi

Bergenissä tarjottavalla opetuksella on pedagoginen profiili.

Anne Lehto esitteli Suomen valtakunnallista informaatiolukutaidon hanketta. Yleisön reaktioista ja Annen saamien kommenttien perusteella hanke herätti paljon mielenkiintoa pohjoismaisten kollegoiden parissa.

Kriittinen puheenvuoro informaatiolukutaidon standardeista

Ola Pilerot'n (Högskolebiblioteket i Skövde) totesi esityksessään, että näkemyksemme informaatiolukutaidosta leimaa osittain muodostamaamme pedagogista lähestymistapaa. Pilerot katsoi, että standardeilla on taipumusta olla sidottuja tiettyyn aikaan ja paikkaan. Lisäksi hänen mielestään on olemassa riski, että sekä opettajat että opiskelijat juuttuvat yksittäisiin asioihin kokonaiskuvan muodostumisen kärsiessä. Yksilöiden tiedonhakukäyttäytyminen on kuitenkin vaikeasti mallinnettavissa, joten Pilerot ei suosisi kompleksisten asioiden kuvaamista listauksilla. Standardien sijaan Ola Pilerot kaipasi esimerkiksi policy-tyyppisiä dokumentteja.

Loppuyhteenveto

Loppuyhteenvedossa **Annette Skov** summasi informaatiolukutaidon standardien positiivisia ja negatiivisia puolia. Positiivisina tekijöinä ovat:

- Merkitys informaatiolukutaidon toimeenpanossa
- Yhteinen pohja keskustelulle ja argumentaatiolle
- Inspiraatio

Standardien haittapuolina voivat olla:

- Bibliografinen paradigma (resurssit ja tietojärjestelmät huomion keskipisteenä käyttäjän tarpeiden kustannuksella)
- Tick the box – ongelma (mekaanisesti ajatellaan, että kun tietty osio on läpikäyty, asiat on hoidettu ja opittu)
- Kokonaisnäköyksen muotoutuminen haasteellista

Christina Tovoté (NORDINFOlit) summasi omalta osaltaan, että informaatiolukutaitoon liittyvistä standardeista puhutaan lähinnä suosituksina, ei standardeina. Lisäksi Tovoté totesi, että oli hedelmällistä kuulla muiden Pohjoismaiden tilanteesta ja yhteistyö aiheen piirissä tulee jatkumaan. Mikäli kiinnostunut seminaaria kohtaan heräsi, vastaan mielelläni kysymyksiin.

[Osa seminaarin esityksistä](#) (esim. workshop 3 ja 4 esitykset)

[Workshop 2](#): Hur kan vi skapa nordiska standarder för informationskompetens? Anne Lehdon yhteenveto

[Workshop 4](#): Bibliotekarierollen, kunskap och lärande i framtida lärmiljöer

– Sari Kosken yhteenveto

*Sari Koski
suunnittelija
Oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto
puh. (09) 191 23331
Sari.j.Koski at helsinki.fi*